

УДК 343.56

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-281-286

Сердюков Олексій Сергійович,
аспірант кафедри теорії та історії права
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
e-mail: serdiukovalexey@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7255-1344>

ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАТОРІВ АЗАРТНИХ ІГОР: ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Азартні ігри як вид господарської діяльності існує практично в усіх країнах світу. Актуальним є лише питання про форму її здійснення: це може бути незаконна діяльність, або ж законодавчо дозволена діяльність в тій чи іншій країні. Проведення азартних ігор є дуже прибутковим бізнесом. Наприклад, з січня по жовтень 2021 року, валовий дохід від ігор в Сполучених Штатах Америки становив 43,43 млрд доларів. Доходи від азартних ігор є важливим джерелом поповнення державного бюджету кожної країни, саме тому більшість держав легалізували цей вид діяльності шляхом встановлення обов'язкового ліцензування проведення азартних ігор та закріпили вимоги до організаторів азартних ігор. В статті виконано системний аналіз положень законодавства щодо гемблінгу у низці зарубіжних країн, порівняно їх досвід та основи механізму провадження цієї діяльності в Україні. Зокрема, шляхом систематизації опрацьованих нормативно-правових актів щодо азартних ігор в іноземних державах було виділено і окреслено основні риси трьох моделей провадження грального бізнесу – британської, американської та європейської.

Метод порівняння моделей організації азартних ігор дозволяє виділити аспекти національної моделі, що потребують удосконалення шляхом перейняття іноземного досвіду. Найбільш суперечливим є недопущення іноземних представників до ведення діяльності щодо організації азартних ігор в Україні, так як така заборона значно скорочує відсоток надходжень до державного бюджету від діяльності всесвітньовідомих гемблінг-гігантів.

У статті розглянуто основні аспекти регулювання сфери азартних ігор в Україні та світі в контексті вимог до їх організаторів. Проаналізовано вітчизняну та зарубіжні моделі регулювання організації гемблінг-індустрії та виділено їх проблемні аспекти та позитивну практику.

Ключові слова: азартні ігри, гемблінг, організатор, ліцензія.

Serdiukov O. REQUIREMENTS FOR GAMBLING ORGANIZERS: FOREIGN AND DOMESTIC EXPERIENCE

Gambling as a form of economic activity exists in almost all countries of the world. Only the question of the form of its implementation is relevant: it can be an illegal activity, or an activity permitted by law in one or another country. Gambling is a very profitable business. For example, from January to October 2021, the gross revenue from games in the United States of America was 43.43 billion dollars [2]. Income from gambling is an important source of replenishment of the state budget of each country, which is why most states have legalized this type of activity by establishing mandatory gambling licensing and established requirements for gambling organizers. The article carries out a systematic analysis of the provisions of the legislation on gambling in a number of foreign countries, compares their experience and the basics of the mechanism of implementation of this activity in Ukraine. In particular, through the systematization of the elaborated regulatory legal acts on gambling in foreign countries, the main features of three models of conducting gambling business - British, American and European - were highlighted and outlined.

The method of comparing models of gambling organizations makes it possible to highlight aspects of the national model that need improvement by adopting foreign experience. The most controversial is the prohibition of foreign representatives from conducting activities related to the organization of gambling in Ukraine, since such a ban significantly reduces the percentage of revenues to the state budget from the activities of world-famous gambling giants.

The article examines the main aspects of the regulation of gambling in Ukraine and the world in the context of requirements for their organizers. The domestic and foreign models of regulation of the organization of the gambling industry were analyzed and their problematic aspects and positive practices were highlighted.

Key words: gambling, gambling, organizer, license.

Постановка проблеми. 14 липня 2020 року було ухвалено Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор». Україна легалізувала азартні ігри вивівши їх із тіні. Наразі процес розбудови моделі адміністративно-правового регулювання проведення азартних ігор в нашій державі тільки започатковується. В зарубіжних країнах досвід проведення азартних ігор є вагомим. Актуальним питанням для України є вивчення з метою перейняття зарубіжного досвіду вимог щодо організаторів проведення зазначеного виду діяльності задля впровадження позитивної практики у вітчизняну модель нормативно-правового регулювання гемблінгу (від англ. Gambling, гра на гроші; азартна гра).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми правового регулювання азартних ігор в Україні досліджувалися Є.В. Ковтун, Н.І. Майдаником, С.Л. Пановим, С.М. Шеленковим, проте в зв'язку з

прийняттям Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» з'являється низка проблем практичного значення, врегулюванню яких може допомогти дослідження та впровадження практики іноземних держав щодо цього питання.

Метою статті є дослідження зарубіжної моделі адміністративно-правового регулювання проведення азартних ігор в частині вимог до організаторів азартних ігор та порівняння їх з вітчизняною моделлю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Азартною грою визнається будь-яка гра, обов'язковою умовою участі в якій є внесення гравцем певної ставки, яка надає право на отримання призу, розмір і імовірність отримання якого частково або повністю залежать від випадковості, знань і майстерності цього гравця [1].

Виходячи з наведеної дефініції, автор цієї статті виділяє специфічні ознаки азартної гри, які забезпечують можливість відмежування її від інших видів діяльності:

- 1) можливість отримання або неотримання призу;
- 2) наявність ставки;
- 3) імовірність призу та його розмір частково або повністю залежить від випадковості.

Важливу роль в процесі адміністративно-правового регулювання сфери проведення азартних ігор відіграє встановлення вимог щодо суб'єктів їх проведення та отримання відповідних дозволів.

Враховуючи євроінтеграційні процеси, які відбуваються в нашій державі, вкрай важливим є досвід із зазначеного питання у країн-учасниць Європейського Союзу. Зокрема, **Німеччина** як федеративна держава, що складається з 16 федеральних автономних земель, має свої особливості щодо регулювання інституту азартних ігор, так як кожна із земель має власну позицію у питаннях гемблінгу. Доволі довгий час землі просто не могли домовитись щодо адміністративно-правового регулювання азартних ігор: одні виступали за ліцензування гральної діяльності, інші проти ігор в інтернеті. Саме тому до 2020 року гральний бізнес у Німеччині був незаконним.

Нормативно-правовим актом, який регулює здійснення азартних ігор в Німеччині, є Державний договір про азартні ігри (Glücksspielneuregulierungstaatsvertrag). Перша редакція цього закону стосувалася лише букмекерських контор і була датована 2012 роком. Проте, ця редакція закону не вирішувала одного з найважливіших питань – питання отримання ліцензії на здійснення азартних ігор.

У березні 2020 року було прийнято чергову редакцію закону Glücksspielneuregulierungstaatsvertrag (він же GlüNeuRStV або German Interstate Treaty on Gambling (ISTG 2021)), норми якого набули чинності з 1 липня 2021 року, і які, нарешті, забезпечили регулювання азартних ігор в онлайн режимі.

Згаданим актом встановлюється наступне: подати заявку на отримання ліцензії на проведення онлайн азартних ігор можуть заявники, зареєстровані в Європейському союзі та Європейській Економічній Зоні. Збір документів для нерезидентів Німеччини максимально полегшений. Так, в разі необхідності, документи не німецькою мовою, можуть подаватися у формі завіреної копії оригіналу та перекладу. Ще одна вимога до організатора азартних ігор – майнова. Заявник повинен внести гарантійний депозит у розмірі не менше 5 мільйонів євро. В окремих випадках, ця сума може бути збільшена до розміру очікуваного середньомісячного обороту, який становить максимум 50 мільйонів євро [9].

У **Латвії**, за видачу гральних ліцензій і затвердження менеджерів закладів з проведення азартних ігор, відповідає Інспекція з нагляду за лотереями та азартними іграми. Для отримання дозволу на відкриття казино, підприємець має зареєструвати у Латвії акціонерне товариство, в якому 51% акцій компанії має належати особам, які мають громадянство Латвії. Ліцензії у цій країні коштують достатньо дорого. За загальний дозвіл на проведення всіх видів легальних азартних ігор (наприклад бінго, кості, рулетку, тоталізатор, ігри в карти тощо), організатори сплачують 427 тис. євро. Також суб'єкти організації азартних ігор можуть придбати ліцензію на окремі види гри, зокрема, ліцензія на організацію роботи тоталізаторів та прийом ставок – 42 тис. 690 євро, а на відкриття грального залу або приміщення для бінго - 4 тис. 270 євро [10].

В **Естонії** регулятором проведення азартних ігор виступає податково-митний департамент Міністерства фінансів.

Розглядаючи вимоги до організаторів азартних ігор в Естонії можемо виділити такі:

- організатором грального бізнесу може бути як фізична, так і юридична особа. Існують окремі вимоги для фізичних осіб – вони можуть проводити лише ігри, в яких результат залежить від навичок гравців та знання правил (наприклад, така азартна гра, як покер);
- операторам організації азартних ігор заборонено займатися будь-якими іншими видами підприємницької діяльності;
- для оформлення ліцензії, претендент повинен надати докази наявності у його компанії технічної бази щодо ігор;
- регулятор висуває вимоги до розмірів акціонерного та статутного капіталів;
- претендент має оплатити державне мито і лише після цього його документи на отримання дозволу будуть розглянуті. Розмір такого стягнення залежить від того, які види ігор планує організувати оператор;

- в разі схвалення документів регулятором, претендент має додатково сплатити ліцензійний збір в розмірі від 3 тис. 200 євро до 47 тис. 940 євро [3].

У **Болгарії** в ролі регулятора галузі виступає Державна комісія з азартних ігор, яка видає ліцензії на ведення грального бізнесу, проводить перевірки та виконує інші завдання.

Щодо вимог до організаторів азартних ігор, то організаторами можуть бути фізичні особи як резиденти, так і нерезиденти країни. Для іноземців встановлюються додаткові вимоги: щоб займатися гральною діяльністю, такі особи мають інвестувати в економіку країни 10 млн. доларів та створити не менше, ніж 500 робочих місць. Також існує дозвіл на відкриття казино нерезидентам країни у власних готелях категорії не менше чотирьох зірок.

Цікавим у моделі адміністративно-правового регулювання діяльності азартних ігор Болгарії є те, що займатися такою діяльністю можуть і держструктури. Для них встановлюється вимога щодо місця розташування - заклади, де проводяться азартні ігри, не можуть розташовуватись у державних будівлях. Отримувані доходи від азартних ігор мають спрямовуватися в розвиток охорони здоров'я, спорту, культури та інших соціальних сфер [7].

В **Данії** регулятором проведення азартних ігор є Управління з азартних ігор (DGA).

Вимоги до організаторів гемблінгу в Данії можна поділити на три групи. Так, заявник має відповідати таким вимогам:

1. вікові – 21 рік;
2. моральні, зміст якого проявляється у відсутності судимостей та боргів;
3. територіальні - якщо власник компанії не проживає в Данії або в одній із країн Європейського Союзу, на місці повинен бути призначений керуючий, який відповідатиме згаданим вимогам [4].

Розглядаючи країни, які не є учасницями Європейського Союзу, можна виділити також певні особливості адміністративно-правового регулювання видачі дозволів організаторам азартних ігор. Зокрема, азартні ігри на території **Великої Британії** регулюються Gambling Act («Закон про азартні ігри») 2005 року. Регулятором проведення азартних ігор є Комісія з азартних ігор Великобританії. Вона ж і займається видачею ліцензій.

Щодо наземного сегмента грального бізнесу, тобто офлайн закладів, то діє таке поняття, як історичні ліцензії. Йдеться про те, що ряд підприємств споконвіку володіє правом на управління гральними об'єктами, розташованими в курортній місцевості. Тому для сучасної гральної компанії цікавішою бачиться пропозиція щодо ліцензування онлайн-операторів.

Вартість ліцензійного свідоцтва залежить від загального розміру доходу компанії, виду дозвільного документа та інших факторів. Наприклад, персональна ліцензія менеджера коштує 370 фунтів стерлінгів, а розмір щорічного ліцензійного збору може змінюватись від 1 тис. до 155 тис. фунтів стерлінгів [5].

В **Китаї** гральний бізнес за межами гральних зон заборонено. Азартні розваги доступні тільки в Макао та Гонконзі, які виступають центрами такого виду бізнесу в цій країні. Особливістю є те, що прослідковуються інструменти федерального методу управління, оскільки в кожному місті діють свої законопроекти, що регламентують надання гральних послуг [8].

Розглядаючи вимоги до організатора азартних ігор в Гонконзі, можна дійти висновків, що отримати ігрову ліцензію та офіційно надавати азартні розваги в зазначеному регіоні практично неможливо, адже цій території діє компанія-монополіст НКЖС, а ліцензії на організацію маджонг-клубів не видаються, починаючи з 1977 року. Організацію інших азартних ігор на території Гонконгу заборонено.

У Макао регуляторами грального бізнесу є голова адміністрації Макао та два допоміжні органи – Coordination Bureau (Координаційне бюро) а Gaming Inspection (Гральна інспекція). В цьому місці прослідковується діаметрально протилежна модель надання гральних послуг, адже законодавча база цього регіону дозволяє залучати зарубіжних підприємців до проведення азартних ігор. Привабливість гральної зони для туристів та місцевих жителів підвищує саме те, що у світових операторів наземних казино є можливість отримати ліцензію у гральній столиці Китаю.

Свого часу (у 2001 році) для отримання дозволу глава адміністрації гральної зони надав концесії відповідно до міжнародних тендерів трьом гральним операторам.

Учасники ринку мали відповідати таким вимогам:

- досвід в управлінні гральними закладами;
- розвиток інфраструктури та майданчиків гральних закладів, що сприяє розвитку туризму;
- підготовлений інвестиційний проєкт;
- наявність коштів на оплату концесійної оренди;
- надання робочих місць та гарантії навчання персоналу;
- додаткові інвестиції у розвиток культури, спорту, науки, освіти та економіки регіону;
- внесок у програми розвитку туризму та соціального забезпечення в Макао.

Згодом, задля збільшення кількості операторів азартних ігор, влада Китаю видала дозвіл концесійним компаніям видавати власні субконцесії, чим було значно розширено ринок суб'єктів надання

гральних послуг в Макао [8].

В США для реєстрації грального бізнесу підприємець має подати заяву владі штату та відкрити для компанії рахунок у банку.

Для цього у бізнесмена має бути офіційна юридична адреса та назва компанії. Найменування потрібне оригінальне, що не повторює жодне з тих, які вже є в реєстрі. Крім того, потрібно буде внести документи для реєстрації у податковій системі, щоб отримати номер платника податків.

Незважаючи на те, що гральний бізнес у країні розвивається, приносить прибуток державі, тим самим залучаючи іноземний капітал, при його організації існують свої підводні камені. Зокрема, це стосується іноземних інвесторів, які виходять на американський ринок і мають намір отримати банківський кредит. Найчастіше їм відмовляють у позиці, що створює фінансові складнощі під час відкриття казино біля Америки. Імовірність отримати позитивну відповідь від банку вища у тих компаній, які вже визнані на ринку, і давно ведуть успішну діяльність [6].

Загалом, проаналізувавши підходи до законодавчого закріплення вимог до організаторів проведення азартних ігор в різних країнах світу, можемо виокремити такі моделі грального бізнесу:

- британська модель, положення якої спрямовані на реалізацію принципу обмеження державною владою гемблінгу, але, в той же час, цій моделі притаманний й ліберальний підхід. Тобто, законодавство побудоване так, що воно теоретично стримує розширення ринку подібних послуг, обмежує вільний доступ населення до ігор, але фактично робить це доволі толерантно, поступово, керуючись реальною оцінкою ризиків суворої заборони, пов'язаних із можливим подальшим нелегальним розвитком грального бізнесу на власній території;

- американська модель, в якій держава використовує економічний лібералізм по відношенню до грального бізнесу. Держава не перешкоджає побудові нових казино та розширенню ринку, одержанню максимального прибутку, водночас, зазначені процеси суворо контролюються. Оскільки американській моделі властивий федералізм, то її особливістю є те, що в окремих адміністративно-територіальних одиницях можливі суворіші обмеження розвитку грального бізнесу.

- європейська модель, за якої гральний бізнес інтегрується до економіки країни, шляхом визнання та використання азартних ігор країною для посилення своїх можливостей, результатом чого є підтримка не тільки локальних територій, а й регіональних ринків в цілому.

В Україні вимоги до організаторів азартних ігор встановлені статтею 14 Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор». Загалом, для отримання відповідної ліцензії, мають бути дотримані певні вимоги. Організатором гемблінгу може бути виключно юридична особа - резидент України, яка відповідає певним критеріям:

1. територіальний критерій. Юридична особа має бути утвореною на території України та провадить діяльність на ній в установленому законом порядку;

2. спеціалізація. Юридична особа має встановити в Статуті своїм основним видом діяльності - організацію та проведення азартних ігор;

3. фінансовий критерій. Статутний (складений) капітал такої юридичної особи має бути сформований на суму не менше тридцяти мільйонів гривень, враховуючи, що законодавством дозволяється формування більшого розміру статутного (складеного) капіталу за рахунок цінних паперів, іншого майна та майнових прав. Якщо статутний (складений) капітал юридичної особи сформовано за рахунок бюджетних коштів, то така особа не має права отримати ліцензію на провадження досліджуваної діяльності. Виняток – якщо такий капітал сформовано особою, що має у власності іподром з подальшими планами проведення парі тоталізатора на ньому. Організатор зобов'язаний оформити банківську гарантію здійснення виплати вигравшів чи цільовий банківський депозит на суму 7 розмірів мінімальної заробітної плати, розмір якої вимірюється станом на 1 січня поточного року;

4. звітний критерій. Джерело походження коштів, якими сформовано статутний капітал має підтверджуватись шляхом пред'явлення офіційних документів та/або їх копій, які підлягають засвідченню в установленому порядку;

5. безпековий критерій. Керівництво, кінцеві бенефіціарні власники, головний бухгалтер та власники істотної участі мають мати бездоганну ділову репутацію та не мати громадянства держави-окупанта, держави-агресора по відношенню до України, яка визнана такою в установленому законодавством порядку. Така юридична особа не може прямо чи опосередковано контролюватися або діяти в інтересах резидентів іноземної держави-окупанта та/або держави-агресора по відношенню до України. Також варто зазначити, що у її складі не мають права бути учасники (акціонери) юридичних осіб, або органів місцевого самоврядування, які відповідно до чинного законодавства внесені до Реєстру неприбуткових установ та організацій. До кінцевих бенефіціарів також встановлюється вимога щодо заборони бути резидентами держави-окупанта та/або держави-агресора по відношенню до України. Учасники такої юридичної особи не мають бути кінцевими власниками резидента держави-окупанта та/або держави-агресора по відношенню до України, а також така компанія не може володіти будь-яким способом і будь-якою часткою резидента такої ворожої країни. Найцікавішим критерієм відповідності в межах безпекового критерію є те, що учасниками не можуть бути юридичні особи, які зареєстровані і провадять свою діяльність у державах, яких через їх

відмову у співпраці, або неналежну співпрацю у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення внесено Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) до відповідного переліку.

6. віковий. Законодавством встановлена нижня межа віку, яку має досягнути працівник організації азартних ігор – 21 рік;

7. організаційно-правовий критерій. Так, відповідно до нього, організаторами азартних ігор не можуть бути установи, які свою діяльність спрямовують у сфері банківських та фінансових послуг, такі, яким за рішенням суду заборонено проведення та організацію азартних ігор та такі, які включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій [1].

Проаналізувавши вимоги, закріплені вітчизняним законодавством щодо організаторів азартних ігор, можемо зробити висновок, що вони мають віковий, майновий та територіальний цензи. Особливістю української моделі регулювання організації гемблінгу є адаптація норми щодо недопущення до провадження даного виду діяльності осіб, які пов'язані з державою-окупантом та/або державою-окупантом, що є одним з механізмів встановлення економічних санкцій щодо таких держав.

Вважаємо, що положення даної статті є недосконалими, адже містять слова, які виключають однозначність та вичерпність регулювання («іншим вимогам»). Таке формулювання вказує на недотримання нормо проєктувальної техніки, зміст якої полягає у тому, що формулювання норми має бути вичерпним, чітким та однозначним для розуміння осіб. Наявність невичерпних оціночних ознак в подальшому можуть призвести до вчинення правопорушень. Вважаємо, що варто виключити із Закону України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» такі слова.

Вимогами передбачені доволі значні фінансові вимоги до організаторів азартних ігор. Цей момент є неоднозначним, оскільки високі ставки є обґрунтованими, зважаючи на ризикованість та небезпеку лудоманії, до якої можуть призвести азартні ігри, і якій організатори мають протидіяти. В той же час, високі ставки можуть стати перепоною для появи нових суб'єктів організації азартних ігор. Вважаємо, що для вирішення цього питання доцільно запровадити механізм варіативності фінансових витрат та ставок на початок гемблінг-діяльності в залежності від низки чинників – кількості гравців, виду азартної гри, масштабу діяльності тощо.

Проаналізувавши іноземний та вітчизняний досвід встановлення вимог до організаторів азартних ігор вважаємо, що недопущення іноземних представників до ведення діяльності щодо організації гемблінгу є помилковим, адже це значно скорочує відсоток надходжень до державного бюджету, які забезпечуються провадженням такої діяльності. Також, при відміні такого обмеження, на ринок гральних послуг України змогли б зайти всесвітньовідомі компанії з надання азартних ігор, що дозволило б розвивати туристичний аспект зазначеного бізнесу. Ліквідація такої заборони дозволила б створити в Україні один центр, в якому організувати азартні ігри змогли б як резиденти нашої держави, так і не резиденти. Порівнявши доходність та ефективність обох моделей, можливо буде обрати оптимальний для нашої країни варіант.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14.07.2020 р. №768-IX. Дата оновлення: 13.08.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text>
2. Індустрія азартних ігор США у 2021 році отримала рекордні доходи. URL: <https://gamingpost.net/uk/industriya-azartnyh-igor-ssha-u-2021-roci-otrymala-rekordni-dohody.html>
3. Estonia: Gambling Laws and Regulations 2022. URL: <https://iclg.com/practice-areas/gambling-laws-and-regulations/estonia>
4. Gambling Act (Danish). URL: <https://www.spillemyndigheden.dk/uploads/2019-01/Act%20on%20Gambling.pdf>
5. Gambling Act 2005. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/19/contents>
6. Gambling In The United States: An Overview. URL: <https://www.encyclopedia.com/reference/social-sciences-magazines/gambling-united-states-overview>
7. Gaming in Bulgaria: overview. URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/6-635-4308?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/6-635-4308?transitionType=Default&contextData=(sc.Default))
8. Gaming in China: overview. URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-635-9387?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-635-9387?transitionType=Default&contextData=(sc.Default))
9. Staatsvertrag zum Glücksspielwesen in Deutschland. URL: <https://gluecksspielstaatsvertrag.org/>
10. The Gambling Law Review: Lithuania. URL: <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review/lithuania>

REFERENCES:

1. Pro derzhavne rehulivannia diialnosti shchodo orhanizatsii ta provedennia azartnykh ihor. (2020, July 14). [On state regulation of activities related to the organization and conduct of gambling]. Zakon Ukrainy №768-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text> [in Ukrainian].

2. Industriia azartnykh ihor SShA u 2021 rotsi otrymala rekordni dokhody. (2022). [The US gambling industry in 2021 received record revenues]. Retrieved from: <https://gamingpost.net/uk/industriya-azartnyh-igor-ssha-u-2021-roci-otrymala-rekordni-dohody.html> [in Ukrainian].
3. Estonia. Gambling Laws and Regulations (2022). Retrieved from: <https://icl.com/practice-areas/gambling-laws-and-regulations/estonia> [In Estonian].
4. Gambling Act (Danish). Retrieved from: <https://www.spillemyndigheden.dk/uploads/2019-01/Act%20on%20Gambling.pdf> [in English].
5. Gambling Act (2005). Retrieved from: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2005/19/contents> [in English].
6. Gambling In The United States: An Overview. Retrieved from: <https://www.encyclopedia.com/reference/social-sciences-magazines/gambling-united-states-overview> [in English].
7. Gaming in Bulgaria: overview. (2022). Retrieved from: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/6-6354308?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/6-6354308?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)) [in English].
8. Gaming in China: overview. (2019). Retrieved from: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-635-9387?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/5-635-9387?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)) [in English].
9. Staatsvertrag zum Glücksspielwesen in Deutschland. (2012). Retrieved from: <https://gluecksspielstaatsvertrag.org/> [in Deutsch].
10. The Gambling Law Review: Lithuania. (2022) Retrieved from: <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review/lithuania> [in English].

Стаття надійшла до редакції: 23.04.2022

УДК 342.9.07

DOI: 10.36550/2522-9230-2022-12-286-291

Титикало Роман Сергійович,

асистент кафедри менеджменту охорони здоров'я

Інституту післядипломної освіти НМУ імені О.О. Богомольця,

кандидат юридичних наук, адвокат

e-mail: r.titikalo@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6406-8800>

ФУНКЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У даній статті здійснено дослідження функцій органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування є елементом політичної системи, які виконують певні завдання, функції, що обумовлені їх компетенцією.

Зазначено, що функції місцевого самоврядування – це нормативно визначені напрямки і види діяльності органів місцевого самоврядування, що обумовлені її завданнями і цілями та визначені в Конституції України та інших законодавчих актах.

Відзначено, що органи місцевого самоврядування мають подвійний адміністративно-правовий статус як самоврядного органу та як органу, що виконує делеговані повноваження, тобто повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад.

Зазначається, що функції місцевого самоврядування зумовлені природою, місцем органів самоврядування в системі народовладдя, завданнями та цілями, на досягнення яких спрямована їх діяльність.

Визначено, що перелік функцій місцевого самоврядування залежно від сфери їх діяльності є більш широким, адже, включає в себе виконання нормативно визначених власних та делегованих завдань в усіх сферах публічного адміністрування, окрім цього, функції місцевого самоврядування отримали своє зовнішнє вираження.

Види функцій місцевого самоврядування обумовлені їх особливостями: 1) визначені диференційовано залежно від адміністративного рівня територіальної громади; 2) визначаються територіальними межами дії юрисдикції територіальної громади чи їх об'єднань; 3) мають широку предметну компетентність, що обумовлено виконанням власних та делегованих повноважень; 4) визначають методи та форми діяльності.

Стверджується, що функції місцевого самоврядування залежно від: I. напрямку діяльності поділяються на: а) правозахисна; б) правозастосовча; в) адміністративна; г) соціально-економічна; д) організаційна; е) комунікативна; є) установча; ж) юрисдикційна; з) нормотворча; II. характеру повноважень: а) власні; б) делеговані; III. сфери реалізації повноважень: а) соціально-культурна; б) економічна; в) бюджетна; г) регулятивна; д) обслуговуюча; е) оборонна; є) реєстраційна; ж) юридична.

Ключові слова: публічна влада, механізм держави, місцеве самоврядування, публічно-правова сфера, публічне адміністрування.

Tytykalo R. FUNCTIONS OF LOCAL GOVERNMENT BODIES

This article examines the functions of local self-government bodies. Local self-government bodies are an element of the